

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 192/09-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. januára 2010 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť Ing. J. Š. a V. Š., obaja bytom B., zastúpených advokátkou Mgr. L. C., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 672/08 (predtým postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 185/05) a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 672/08 porušil základné právo Ing. J. Š. a V. Š., aby sa ich vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a ich právo na prejednanie veci

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Pezinok vo veci vedenej pod sp. zn. 5 C 672/08 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných priet'ahov.

3. Ing. J. Š. a V. Š. **n e p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie.

4. Ing. J. Š. a V. Š. **p r i z n á v a** náhradu trov právneho zastúpenia v sume 245,70 € (slovom dvestoštyridsaťpäť eur a sedemdesiat centov), ktorú je Okresný súd Pezinok **p o v i n n ý** vyplatiť na účet ich právnej zástupkyne Mgr. Ľ. C., B., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 192/09-9 zo 14. mája 2009 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Ing. J. Š. a V. Š., obaja bytom B. (ďalej tiež „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 672/08 [predtým postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej aj „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 185/05].

2. Podľa § 18b ods. 1 zákona č. 511/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a dopĺňa zákon

Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov, výkon súdnictva k 1. januáru 2008 vo veci sťažovateľov prešiel z odovzdávajúceho Okresného súdu Bratislava II na nadobúdajúci Okresný súd Pezinok so všetkými právnymi a ústavnoprávnymi dôsledkami vrátane plnej zodpovednosti za zbytočné prietahy v konaní.

3. Z obsahu sťažnosti vyplynulo najmä, že: «Dňa 24. 08. 2005 podali sťažovatelia na Okresný súd Bratislava II žalobu o splnenie povinnosti, ktorá vyplýva z právneho vzťahu proti odporcovi: O. H.(...) Okresný súd Bratislava II tejto veci prideliť spisovú značku 10C/185/2005.

Dňa 10. 05. 2007 sa na Okresnom súde Bratislava II vo veci uskutočnilo posledné pojednávanie.

Nadobudnutím účinnosti zákona č. 511/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky bola vec postúpená novovzniknutému Okresnému súdu Pezinok, ktorý veci prideliť spisovú značku 5C 672/2008.

Dňa 6. 11. 2008 podali sťažovatelia na Okresnom súde Pezinok žiadosť o vytýčenie termínu pojednávania. Dňa 10. 11. 2008 podal žiadosť o vytýčenie pojednávania aj právny zástupca sťažovateľov - JUDr. M. P. Dňa 08. 12. 2008 sťažovatelia opätovne požiadali o vytýčenie termínu pojednávania.

Napriek urgencii súd nekonal, nevytýčil pojednávanie a do dnešného dňa ani sťažovateľom, ani ich právnenému zástupcovi na ich žiadosti nezareagoval iným postupom. (...)

Od posledného pojednávania vo veci, a teda aj od posledného úkonu vo veci uplynulo viac ako dvadsať mesačné obdobie, pričom samotné konanie vo veci trvá už viac ako štyridsaťjeden mesiacov. Vzhľadom na fakt, že Okresný súd Pezinok vo veci nevytýčil ani jedno pojednávanie, pričom vec mu je pridelená už viac ako štrnásť mesiacov a nereaguje ani na viacnásobné výzvy na vytýčenie pojednávania, máme za to, že za spôsobené prietahy je zodpovedný Okresný súd Pezinok. Za prietahy je čiastočne zodpovedný aj Okresný súd Bratislava II, ktorý mal vec vo svojej pôsobnosti viac ako šesť mesiacov bez vytýčenia pojednávania, resp. iného procesného úkonu. (...)

a) Konanie pred Okresným súdom Bratislava II, resp. Okresným súdom Pezinok sa týka určenia povinnosti odporcovi, pričom táto povinnosť odporcovi vyplýva z uzavretej dohody. Táto vec podľa nášho názoru nepatrí medzi najjednoduchšie veci, ktoré by súd mohol ukončiť na prvom pojednávaní. Máme však za to, že v žiadnej veci neexistujú dôvody na to, aby súd nekonal dlhšie ako štrnásť mesiacov a ani na viacnásobné opodstatnené podnety účastníka konania nereagoval.

b) Správanie sťažovateľov bolo počas celej doby trvania konania ako aktívne a súčinné, a teda sťažovatelia svojim konaním neprispeli k predĺženiu konania.

c) Pokiaľ ide o postup Okresného súdu Bratislava II, ako aj Okresného súdu Pezinok v napádanom konaní, je zrejmé, že súd spôsobil v konaní prietahy. Ako sme už viackrát uviedli, Okresný súd Bratislava II bezdôvodne nekonal viac ako šesť mesiacov a Okresný súd Pezinok viac ako štrnásť mesiacov. (...)

Sťažovatelia sú presvedčení, že im postupom okresných súdov skutočne vznikla tak majetková, ale aj nemajetková ujma tým, že súd koná s neospravedlňiteľnými prietahmi.

Prietahy v konaní zapríčinené Okresným súdom Bratislava II v spojitosti s prietahmi Okresného súdu Pezinok na strane sťažovateľov spôsobili psychický stav neistoty a očakávania, ako bude vo veci rozhodnuté, ako aj či bude v prípade jej úspechu vo veci možné ešte uspokojenie jej pohľadávky. Rovnako sťažovatelia pociťujú silný pocit bezmocnosti, ktorý v nich vyvoláva neprístupnosť súdu, neochota komunikovať a reagovať na ich žiadosti.

Vzhľadom na vyššie uvedené považujeme priznanie primeraného finančného zadosťučinenia podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde za odôvodnené.

Navrhujeme, aby Ústavný súd Slovenskej republiky sťažovateľom priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške, ktorou by zmiernil dôsledky, ktoré im štát spôsobil neoprávnenými prietahmi v súdnom konaní. Na základe toho žiadame, aby Ústavný súd Slovenskej republiky priznal primerané finančné zadosťučinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch vo výške 3.000,- €. (...)

Vzhľadom na charakter namietaného porušenia práva oznamujem Ústavnému súdu Slovenskej republiky, že netrváme na ústnom prejednaní veci.»

3.1 Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd o ich sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Základné právo Ing. J. Š.(...) a V. Š.(...) na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené postupom Okresného súdu Bratislava II, pod sp. zn. 10C/185/2005 a Okresného súdu Pezinok 5C 672/2008.

Ústavný súd prikazuje Okresnému súdu Pezinok, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 5C 672/2008 konal bez zbytočných prietáhov v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku.

Ústavný súd priznáva Ing. J. Š.(...) a V. Š.(...) primerané finančné zadosťučinenie v sume 3.000,- €. Okresnému súdu Bratislava II a Okresnému súdu Pezinok ukladá povinnosť spoločne a nerozdielne vyplatiť sťažovateľom finančné zadosťučinenie vo výške 3.000,- € a uhradiť trovy právneho zastúpenia vo výške 245,70 € do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezov na účet právneho zástupcu sťažovateľov.“

4. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrila predsedníčka okresného súdu listom sp. zn. Spr. 3253/09 z 26. júna 2009, ktorá popisala chronológiu úkonov vykonaných súdmi v danej veci a dodala tieto relevantné skutočnosti:

«(...) 1. Netrvám na ústnom prejednaní veci.

2. Konanie sp. zn. 5C/672/08 je na Okresnom súde Pezinok vedená od 1. 1. 2008, teda odo dňa prechodu výkonu súdnictva v zmysle ust. § 18b zákona č. 371/2004 Z. z. v tejto veci z odovzdávajúceho súdu - Okresného súdu Bratislava II, kde bola vedená pod sp. zn. 10 C 182/2005. V predmetnom konaní vystupujú sťažovatelia na strane navrhovateľov v 1. a 2. rade. V konaní boli až do pozastavenia činnosti právneho zástupcu zastúpení JUDr. M. P., advokátom. (...)

Následne ako, už bolo uvedené, vec prešla v rámci reorganizácie súdnictva na Okresný súd Pezinok, kde bola veci pridelená nová spisová značka 5C/672/2008 a vec bola pridelená JUDr. U. M. ako zákonnej sudkyňi (v tom čase na našom súde vykonávali funkciu sudcu fakticky len 2 - 3 sudkyne, pričom počet veci v oddelení C bol v ich oddelenia výrazne nad 1000; ostatné sudkyne boli PN a ďalších 8 miest sudcov – z celkom plánovaného počtu vtedy 14 sudcov - nebolo obsadených). Po čiastočnom doobsadení nášho súdu novými 4

sudcami (v polovici marca 2008) bola vec prerozdelená a náhodným výberom pridelená JUDr. P. R. ako novému zákonnému sudcovi pre ďalšie konanie (počet vecí v jeho oddelení vzhľadom na stále nedostatočné personálne obsadenie nášho súdu sa pohyboval okolo 600 spisov).

(...) v čase od podania návrhu, t. j. od 24. 8. 2005 do 1. 1. 2008 Okresný súd Pezinok vo veci nekonal a ani konať nemohol. Okresný súd Pezinok je novozriadeným súdom od 1. 1. 2008 a ak by v tomto období vznikli prietahy v konaní za tieto nemôže niesť zodpovednosť, pretože vo veciach, v ktorých došlo k prechodu výkonu súdnictva na Okresný súd Pezinok, došlo len k prechodu výkonu súdnictva v predmetných veciach od 1. 1. 2008, avšak podľa nášho názoru žiadne do 1. 1. 2008 vzniknuté iné práva, povinnosti, zodpovednosť a pod. z odovzdávajúceho súdu, v danom prípade z Okresného súdu Bratislava II na Okresný súd Pezinok neprešli.

Okresný súd Pezinok bol súdom príslušným na konanie v tejto veci až od 1. 1. 2008 (v zmysle zák. č. 371/2004 Z. z. § 18b, resp. v zmysle čl. 4 bod 4 Inštrukcie č. 18/2007 Ministerstva spravodlivosti SR z 6. 12. 2007). Je síce pravdou, že prvý úkon zo strany nášho súdu bol vykonaný až dňa 1. 10. 2008 - úkon smeroval na zistenie kto zastupuje právneho zástupcu navrhovateľov, nakoľko nimi zvolený zástupca mal pozastavenú advokátsku činnosť a nereagoval na predchádzajúce výzvy ešte Okresného súdu Bratislava II (teda pred 1. 1. 2008), avšak samotní navrhovatelia na výzvy ešte Okresného súdu Bratislava II reagovali až dňa 6. 11. 2008. Taktiež navrhovatelia nereagovali na výzvu Okresného súdu Pezinok v stanovenej lehote na odstránenie väd návrhu na začatie konania. Reagovali vlastne až vtedy, keď bolo ich podanie odmietnuté.

Vzhľadom na dĺžku konania i s prihliadnutím na zložitejší predmet konania je podľa môjho názoru možné konštatovať, že vec nie je vybavovaná v primeranej lehote. (...) K priebehu konania pred Okresným súdom Pezinok v období po 1. 1. 2008 uvádzam nasledovné:

- čiastočne bola plynulosť konania pred Okresným súdom Pezinok ovplyvnená objektívnou nedostatočnou personálnou situáciou na našom súde v období od 1. 1. 2008 do októbra 2008, kedy bol náš súd výrazne personálne poddimenzovaný, počet vecí v oddeleniach sudcov boli neprimerane vysoké, takže objektívne nemohli vo všetkých veciach konať plynulo a bez prietahov. Personálne obsadenie súdu sme aktívne v

spolupráci s Krajským súdom v Bratislave aj s Ministerstvom spravodlivosti riešili (a riešime stále), avšak nejde o jednoduchý, ale dlhodobejšie trvajúci proces (najmä pri obsadzovaní funkcie sudcu vzhľadom na zákonnú úpravu i dôležitosť obsadzovanej funkcie). V súčasnosti je situácia už v podstatnej miere vyriešená, preto verím, že sa v predmetnom konaní z tohto dôvodu prieťahy v budúcnosti nevyskytnú (o čom svedčí i aktuálny postup nášho súdu a vo veci je vykonávaný dohľad predsedom súdu). Ak by bolo bývalo personálne obsadenie súdu od 1. 1. 2008 dostatočné, aj zákonný sudca by skôr navrhovateľov urgoval a vyzýval na oznámenie rozhodujúcich skutočností a odstránenie nedostatku návrhu. Rovnako možno konštatovať, že ak by vo veci navrhovatelia a ich právny zástupca riadne reagoval na výzvy ešte Okresného súdu Pezinok, mohol aj Okresný súd Pezinok vo veci už nariadiť pojednávanie.

- výrazne je plynulosť konania narušená absolútnou nečinnosťou a nedôvodnou ignoráciou výziev súdu zo strany JUDr. P. M. - právneho zástupcu navrhovateľov, ako aj jeho zástupcu (uvedeného vyššie) počas pozastavenia výkonu advokátskej činnosti JUDr. P. a nereagovanie aj samotných sťažovateľov na niektoré výzvy súdu v stanovených lehotách, prípadne vôbec. Nesúhlasíme s tvrdením právnej zástupkyne navrhovateľov, že sťažovatelia počas celej doby konania sa správali aktívne a súčinne.

Z týchto dôvodom navrhujeme, aby Ústavný súd Slovenskej republiky, ak vzhľadom na priebeh súdneho konania vysloví, že vo veci boli v určitých obdobiach zbytočné prieťahy v konaní zavinené nečinnosťou nášho súdu, a teda, že ústavné právo sťažovateľov bolo porušené postupom nášho súdu (avšak v danom prípade skutočne len z objektívnych dôvodov), aby práve pre nesúčinnosť sťažovateľov, ako aj ich právneho zástupcu, ktorý nesie voči navrhovateľom zodpovednosť za poskytovanie právnej pomoci bez odbornej starostlivosti, nebola priznaná požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy podľa § 56 ods. 4 zák. č. 124/2002 Z. z. a ani náhrada trov konania v požadovanej výške. Ak by navrhovatelia ešte pred Okresným súdom Bratislava II postupovali aktívne a súčinne, vec vôbec nemusela byť predmetom prechodu výkonu súdnictva na náš súd a mohla byť už rozhodnutá Okresným súdom Bratislava II. Máme za to, že stav neistoty a očakávania, či bude „pohľadávka“ navrhovateľov „uspokojená“, ktorý sťažovatelia uvádzajú vo svojej ústavnej sťažnosti, nie je spôsobený našim súdom. Zo strany nášho súdu nebola žiadna neochota komunikovať s navrhovateľmi, práve naopak navrhovatelia nereagovali na výzvy nášho

súdu. Poukazujem aj na tú skutočnosť, že predmetom konania od jeho začatia nebolo uspokojenie pohľadávky navrhovateľov, a že zmenu petitu na zaplatenie peňažného plnenia súdu navrhovatelia zaslali až dňa 17. 6. 2009 (dovtedy toto peňažné plnenie nežiadali, a či bol ich návrh dôvodný od počiatku bude zistené až po vykonanom dokazovaní). Nie je pravdou, že by Okresný súd vo veci nekonal 14 mesiacov. (...)»

5. Sťažovatelia k vyjadreniu predsedníčky okresného súdu písomné stanovisko nezaujali, pričom už vo svojej sťažnosti uviedli, že súhlasia, aby ústavný súd rozhodol v danej veci bez nariadenia ústneho pojednávania.

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 10 C 182/05 a neskôr na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 5 C 672/08:

Dňa 24. augusta 2005 podali sťažovatelia na Okresnom súde Bratislava II žalobu „o splnenie povinnosti, ktorá vyplýva z právneho vzťahu“ proti O. H. (ďalej len „žalovaná“), ktorým sa na základe „Dohody o vzájomnom mimosúdnom vysporiadaní“ domáhali prevodu stavebného pozemku nachádzajúceho sa v kat. úz. H. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 10 C 182/05 a bola pridelená sudkyňi JUDr. O. N.

Dňa 19. septembra 2005 súd vyzval sťažovateľov, aby zaplatili súdny poplatok za podaný žalobný návrh.

Dňa 5. októbra 2005 sťažovatelia uhradili súdny poplatok.

Dňa 6. októbra 2005 právny zástupca sťažovateľov doložil „*originál*“ plnej moci a doplnil žalobný návrh.

Dňa 11. októbra 2005 súd doručil žalobu žalovanej, aby sa k nej písomne vyjadrila.

Dňa 13. decembra 2005 žalovaná požiadala súd o predĺženie lehoty na podanie písomného stanoviska k návrhu.

Dňa 20. marca 2006 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 20. apríl 2006.

Dňa 20. apríla 2006 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 29. jún 2006, pretože účastníci konania uviedli, že sa pokúsia o mimosúdne vyriešenie sporu.

Dňa 29. júna 2006 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 12. december 2006 „*za účelom možného usporiadania záväzkov z dôvodu ochoty odporcu tento záväzok splniť*“.

Dňa 12. decembra 2006 bolo pojednávanie odročené na 6. marec 2007 pre účely pokusu o mimosúdnu dohodu.

Dňa 5. marca 2007 sa žalovaná písomne vyjadrila k žalobe.

Dňa 6. marca 2007 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 10. máj 2007.

Dňa 10. mája 2007 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito na účely ďalšieho dokazovania. Právny zástupca sťažovateľov mal v lehote 10 dní doplniť do spisu mená a adresy svedkov a založiť do spisu fotokópiu LV, ktorú mal k dispozícii v roku 2005, a právna zástupkyňa žalovanej mala taktiež v lehote 10 dní doložiť do spisu adresy navrhovaných svedkov a aktuálny výpis z LV a kópiu katastrálnej mapy.

Dňa 4. júna 2007 právna zástupkyňa žalovanej doručila súdu adresy svedkov.

Dňa 18. júna 2007 súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľov, aby pod hrozbou pokuty splnil svoje povinnosti v zmysle uznesenia o odročení ostatného pojednávania.

Dňa 9. júla 2007 právna zástupkyňa žalovanej požiadala o predĺženie lehoty na zaslanie katastrálnej mapy.

Dňa 3. augusta 2007 právna zástupkyňa žalovanej zaslala súdu požadovanú katastrálnu mapu.

Dňa 25. augusta 2007 súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľov JUDr. M. P., aby v lehote 10 dní oznámil, či *„za seba ustanovil zástupcu, keďže súd zistil, že má pozastavenú advokátsku činnosť, a či s tým zastúpením sťažovateľa súhlasia.“*

Dňa 4. októbra 2007 JUDr. M. P. prevzal uvedenú výzvu, avšak na ňu nereagoval.

Dňa 1. januára 2008 výkon súdnictva vo veci sťažovateľov prešiel z Okresného súdu Bratislava II na nadobúdajúci Okresný súd Pezinok. Na okresnom súde bola vec zaevidovaná pod sp. zn. 5 C 672/08 a bola pridelená sudkyňi JUDr. M. U.

Dňa 27. marca 2008 bola vec pridelená sudcovi JUDr. P. R.

Dňa 1. októbra 2008 okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľov JUDr. M. P., aby oznámil, kto ho podľa zákona o advokácii zastupuje, keďže má pozastavenú advokátsku činnosť. Rovnako boli vyzvaní aj sťažovatelia, aby oznámili, kto ich v konaní zastupuje, keďže JUDr. M. P. má pozastavenú advokátsku činnosť. (Výzva bola adresátom doručená vo februári 2009.)

Dňa 6. novembra 2008 sťažovatelia doplnili adresy svedkov v zmysle uznesenia o odročení pojednávania z 10. mája 2007 a zároveň požiadali o nariadenie termínu pojednávania.

Dňa 10. novembra 2008 požiadal o nariadenie pojednávania aj právny zástupca sťažovateľov – JUDr. M. P.

Dňa 11. februára 2009 okresný súd opätovne vyzval právneho zástupcu sťažovateľov, ktorého činnosť bola pozastavená, aby oznámil, kto ho zastupuje v danej veci.

Dňa 27. februára 2009 sťažovatelia vypovedali plnú moc svojmu právnomu zástupcovi, ktorý mal pozastavenú činnosť, a na právne zastupovanie v posudzovanej veci splnomocnili advokátku Mgr. Ľ. C.

Dňa 26. marca 2009 okresný súd uznesením č. k. 5 C/672/08-104 vyzval sťažovateľov, aby do 10 dní od doručenia tohoto uznesenia upresnili svoj žalobný návrh a pripojili listinné dôkazy.

Dňa 23. apríla 2009 sťažovatelia požiadali okresný súd o predĺženie lehoty o 14 dní na splnenie povinnosti v zmysle uznesenia č. k. 5 C/672/08-104.

Dňa 28. mája 2009 okresný súd uznesením č. k. 5 C/672/08-109 *„podanie navrhovateľov v 1. a 2. rade zo dňa 08.08.2005“* odmietol, pretože márne uplynula lehota na odstránenie nedostatkov podania v zmysle uznesenia č. k. 5 C/672/08-104.

Dňa 17. júna 2009 sťažovatelia podali odvolanie proti uzneseniu č. k. 5 C/672/08-109, pričom upresnili aj žalobný návrh zmenou petitu na zaplatenie peňažného plnenia.

Dňa 26. júna 2009 okresný súd uznesením č. k. 5 C/672/08-117 svoje uznesenie č. k. 5 C/672/08-109 z 28. mája 2009 zrušil.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 672/08 (predtým postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 185/05) došlo k porušovaniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov(...)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná(...)

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie v okolnostiach danej veci môže predstavovať určitý stupeň právnej zložitosti, ale aj skutkovej zložitosti, pretože nejde o štandardnú rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov, teda doterajší zdĺhavý priebeh napadnutého konania v určitej miere, avšak nie výraznej, možno pripísať aj na vrub právnej a faktickej náročnosti prerokovávanej veci. Napokon samotná právna zástupkyňa sťažovateľov uviedla, že *„vec podľa nášho názoru nepatrí medzi najjednoduchšie veci“*, a rovnako aj predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení poukázala na *„zložitejší predmet konania“*.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v preskúmvanej veci, treba poukázať predovšetkým na to, že ako to z chronológie úkonov vykonaných v napadnutom konaní vyplýva (pozri bod II. tohto nálezu), k predĺženiu

napadnutého konania prispeli aj samotní sťažovatelia (ich právny zástupca) predovšetkým tým, že opakovane nereagovali alebo neskoro reagovali (napr. na výzvu z 10. mája 2007 až po sedemnástich mesiacoch, a to 6. novembra 2008) na výzvy súdov. Právny zástupca sťažovateľov nereagoval na výzvu súdu ani pod hrozbou pokuty, a tým výrazne narušil plynulosť napadnutého konania. Okrem toho sťažovatelia podaním žalobného návrhu nezaplatili súdny poplatok, hoci podľa platných predpisov tak mali urobiť; podali neúplný návrh, pričom predmet návrhu upresnili až 17. júna 2009. V týchto súvislostiach už ústavný súd konštatoval, že požiadavka na konanie bez zbytočných prietáhov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (a rovnako aj podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže mať svoju plnú relevanciu len pri takom návrhu na začatie konania, ktorý spĺňa všetky zákonom predpísané obsahové a formálne náležitosti (napr. II. ÚS 10/01, I. ÚS 41/02). A fortiori mohol ústavný súd na túto okolnosť prihliadnúť v danej veci aj vzhľadom na to, že sťažovatelia sú v napadnutom konaní kvalifikovane právne zastúpení. Na uvedené správanie sťažovateľov nemohol teda ústavný súd neprihliadnúť pri úvahe o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom súdov v napadnutom konaní a predovšetkým poukazuje na to, že súdy boli v danej veci aj dlhodobo nečinné, a to konkrétne v období od 14. októbra 2007 (keď uplynula lehota právneho zástupcovi sťažovateľov na odpoveď na výzvu) do 1. októbra 2008 (keď okresný súd opäť vyzval právneho zástupcu sťažovateľov, ako aj samotných sťažovateľov). Uvedená nečinnosť dotknutých súdov nie je ničím ospravedliteľná, pretože minimálne počas jedného roka súdy nevykonávali vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovatelia ako navrhovatelia v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzajú, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). Uvedené obdobie nečinnosti súdov bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné prietahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné. K uvedenej nečinnosti, a teda k prietahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale výlučne v dôsledku postupu súdov. Obranu predsedníčky okresného súdu, že prietahy mohli byť spôsobené „objektívnou nedostatočnou personálnou situáciou na našom súde v období od 1. 1. 2008 do októbra 2008, kedy bol náš súd výrazne personálne poddimenzovaný, počet vecí v oddeleniach

sudcov boli neprimerane vysoké“, nebolo možné akceptovať. V tejto súvislosti ústavný súd opakovane zdôraznil, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnúť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení predsedníčky súdu. V tejto súvislosti ústavný súd už uviedol, že ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných prietáhov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním napr. na obmedzené personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľom ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovatelia navrhli priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 000 €, pretože prietahy im *„spôsobili psychický stav neistoty a očakávania, ako bude vo veci rozhodnuté, ako aj či bude v prípade jej úspechu vo veci možné ešte uspokojenie jej*

pohľadávky. Rovnako sťažovatelia pociťujú silný pocit bezmocnosti, ktorý v nich vyvoláva neprístupnosť súdu, neochota komunikovať a reagovať na ich žiadosti.“.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že samotné konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľov. Ústavný súd neuznal za odôvodnené priznať sťažovateľom aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, pretože zohľadnil ich výrazný podiel (resp. ich právneho zástupcu, ktorý nesie voči sťažovateľom zodpovednosť za nenáležité poskytovanie právnej pomoci) na doterajšej dĺžke konania a v danej súvislosti čiastočne prihliadol aj na zložitosť predmetu napadnutého konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľom vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia z 18. februára 2009 a spísanie ústavnej sťažnosti z 18. februára 2009). Za dva úkony vykonané v roku 2009 patrí odmena v sume dvakrát po 115,90 € spolu s režijným paušálom dvakrát po 6,95 €, preto trovy právneho zastúpenia pre jedného sťažovateľa predstavujú sumu 245,70 €. Základná sadzba tarifnej odmeny bola znížená o 20 %, pretože išlo o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“, t. j. na sumu 196,00 € v prípade jedného sťažovateľa. V prípade dvoch sťažovateľov tvorí náhrada trov právnej služby advokátom celkovú sumu 392,00 € v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Vzhľadom na to, že sťažovatelia si prostredníctvom svojej právnej zástupkyne uplatnili náhradu trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby a tieto trovy vyčíslili celkove v sume 245,70 €, ústavný súd – keďže to nie je v rozpore s platnými súvisiacimi predpismi – im priznal náhradu trov právneho zastúpenia v uplatnenej výške.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľov rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2010